

ספר

מורה לזוהרים

כולל

הלכות שחיטה ובדיקה

נחלק לשני חלקים

שם האחד הלכה סדורה ושם השני תוספת הלכה

מחתי

הקטן יצחק דוב הלוי באמבערגער

החב"ק ווירצבורג והגליל י"ע.

בעהמ"ח ספר מלאכת שמים, אמירה לבית יעקב ויצחק ירנן.

מהדורא חנינא

נחלוז אליה חקנים והוספות על מהדורא קמא.

פראנקפורט דמיין

שנת תרכ"ד לפ"ק.

ה. ל. בראַננער'ז דרוקער'יא.

סימן כ. הלכות נקור.

א. הנוקר את הבשר מתחיל כראש ומתחבו ומוציא המוח ומעבר הקרום שעליו ואחר כך מעבר גם הקרום הרבוק בעצם הגלגלת (א) וקרומוץ אלו אסורים משום דם. ואחר כך צריך להסיר שני הגידים שבלחיים (ב) והיינו שנוטל הלחיים בידו ומתחך בסכין מצד. הלשון ומוציא גיד אחר ומתחך מצד ב' ומוציא גיד א' (ג) ומתחך בסכין תחת שרש הלשון ומוציא ממנו חוט של דם (ד) ומלכד חוט זה יש להסיר עוד מחך הלשון שני גידים (ה) והיינו גיד אחר מצד זה וגיד אחר

תוספת סימן כ הלכה

סימן כ.

(א) נעלם הגלגלת. מהעור סימן ס"ה נשם סדר הביקור שהצתיק בעל העיטור (והוא נטו' העיטור חלק שני דף ג' ע"ד ושם איתא להדיא כמ"ס הפרישה סימן ס"ה אית כ"ח). ונטו' לכה דוד בפירוש מקום דוד כתב וז"ל ומכאן יפה הוא לחתך העלם מהגלגלת (ר"ל ולרפך) כי קשה להניח (ר"ל הקרום) כי אין חסרון כיום בדבר זה עכ"ל ועיין רמ"א סימן ס"ח סעי' ד' וט"ז ס"ק ח"ת.

(ב) שבלחיים. ז"ל הרמב"ם פרק ז'ין מהמ"א הלכה י"ג וחשי הלחי התחתון וכו'.

(ג) גיד אח'. כ"ה לשון העור נשם צעה"ע (ובס' לכה דוד ובס' זנח שמואל שועמקים דברי צעה"ע הללו נאטע) ח"ל מק"ד ס"ק ג' ח"ל וטעל הלחיים וכו' פי' נסוף הלחיים נמקום שמתחיל להיות עגול מתחך בין נשר לעלם נגד האזן וזו תראה הגיד שהוא אסור עשס דם ועיין צ"י ס"ה נסוף פג"ה דל"ג פירש"י ולעגא שבלחי חושין דקין וכו' וכו' עיי"ג לכך לריך לחתך נמקום האזן כדי ליקח משם הגיד ונראה כנשים וכתב הדוקח (ס' ח"ט) לריך להסיר שני חושי הלחי וכו' עכ"ל ודברי דוקח הללו הביא גם הב"י ס' ס"ה.

(ד) חוט גל דם. וכתב מק"ד ס"ק ד' ח"ל שרש הלשון פי' שחת העורפה ויבנעם לארט שוכח הגיד והולך לרש הלשון והיא תחת העלם כראה חזום. ולמעלה כשהיא הלכה נמך הלשון כראה לבן וכו' עכ"ל וכתב צ"י סימן ס"ה שהרשב"א ור"ן כתבו נשם הראש"ל שהחושין שבלשון ככלל דלעגא שגמם' חושין דל"ג הן וכ"כ הרא"ש שם.

(ה) שני גידים. נשור נשם צעה"ע נוכר רק חוט שחת שרש הלשון כאשר שועמק הצ"ס, אמוס נבז"ה כלל יט' סעף ח"ת איתא ח"ל ובכלל חושי הלחיים הוא גם כן החושין שחת הלשון עכ"ל ומכאן וכו' עד כאן לנשט גם נמק"ד ס"ק ד' אחר שכתב הסרת הגיד שחת שרש הלשון כתב עוד חז' לנשט ומכל דל לריך ליקח גיד אחד זה הגיד גם כן מן דלעגא וכו' וכו' וקורא נגר על המקלין בזה יע"ש. גם נשאלת תשובת מים דנים ח"ד סימן

אחד מצד השנייה שהן אסורין גם כן משום דם. ויורד (ו) משום לגררת למקום שחייבה ומציא משום שני גידן מצד זה סמוך לבשר ושני גידן מצד זה סמוך לבשר. ונהגין להכיר גם החוטין שאחורי האונים (ז). גם נהגין לשבר העצמות משני צדי הלשון, הנקראים טרפה ביינצטן, יש מחמירין להסיון לגמרי, גם חותכין הבשר שתחת שרש הלשון המכסה את פי הגרגרת שקורין לִפְפֶּצֶטן. גם צריך לחתוך הגרגרת והושט משום דם הנקרא בחזק (ח). החוות חותך לשנים ומציא מכל צד של חלק הצואר ב' גידין וכן מאוחו בשר האדום הסמוך להחווה מכל צד ב' חוטין שאוחזין מקצה החווה ועד קצהו (ט). ועטל הסכין ומחלק בין הכתף (י) להגוף ונטל את הזרוע ואת הכתף

חוספת סימן ב הלכה

סימן ד' חולק על הטובאים להקל בהסרת צ' חוטין אל ומוכיח שאסורין הם וכתב בשם הרב בעל כהנ"ג שאינו יודע טעם להקל יע"ש ועיין גם בשאלת ומשנת זרע אמת ח"ג סימן כ"ף וה"ה חלפת שבעה סימן ח"א.

(ו) ויורה, וכתב מק"ד ח"ל ויורה פי' במקום שמוכח הגררת לארבע נטאר גם מונחין מכל צד ב' גידין וכו' ואף על פי שאפשר הראש מהגף לרדף להסיר הגידין הללו כי הדם נקרא נמוכס (הלל) כסנת הב"י וכאשר גם כבר חלק עליו רכ"ט במשא שערים שצנף ס' שערי מרח' הנהג בקיטור בפרישה סימן ס"ה ס"ק למ"ד והכיות כן מדברי הת"ח כלל ל"ג יע"ש).

(ז) שאחרי האזניים. כ"כ הרוקח סימן ת"ט וכתב עליו הב"י סוף סימן ס"ה שאינו יודע שיש לזה גם הש"ע סימן ס"ה סעיף א' כתב שאינו אלא חומרא בעלמא, מיהו לפתחלה פשיטא שצריכין לזהר בזה וכ"ש שכל מקום שכבר נהגו להחמיר שאסור להקל להם.

(ח) נמוכין. ח"ל מק"ד אות ד' ותסיר ממנו גם הב' עלמות משני לדידים כי הם טרפה (ר"ל אנקדראים כן) ותסיר השקן משתי טובע כי הוא מאוס ומלא לחית (אבל בצוף ס' זכר"ל שסוף יעד טעם ח"ל אז מאוס שיש לו ראש ואף הדם יוצא משם בלא מליחה עכ"ל) ומפתח הגרגרת והושט שלא ישאר שם שום לחלחית וכו' עכ"ל.

(ט) ועד קלחה. לטן זה מועתק מס' זכאי רמון והוא נראה מוספת ביאור לדברי הגור בשם בעל העטור שאחר שכתב ויורה משם לגרגרת וכו' עד מלך זה סמוך לבשר האשר מועתק לעיל בהל"ם כתב עוד מה לבטו ואחר כך חותך את החות לשני לדידים ומאוחו בשר אחס הסמוך לחזה מוליח חוט של דם שאוחו מקלת החזה עד קלחו וכן מן החזה השני עד כאן לבטו ועל ח"ש מוליח חוט של דם כתב המחבר זכח שמואל חוה לבטו יחזע תדע שאוחו גיד מחפלה לשנים וכראין כאחד ומיו שאינו יודע מזה יכול לבא לידי מכשול כשיחובו הסכין ליקח החוט בכפול ויודמן לידו שיחובו בינו לבטו שיחפלה החוט וכאשר חוט אחד מתך הבשר והוא לא יודע ואשם על כן לרדף לזהר ליקח שניהם כאחת לאילוי (כ"ל לאילויס) בנת אחת עד כאן לבטו גם מק"ד סימן צ' סעיף ב' על ח"ש בנור ואחר כך חותך את החות וכו' כתב חוה לבטו ואחר כך פירוש מאוחו בשר אחס מן האשר למעלה נגד החות

חובל

הכתף ומחיל מראש הכתף באמצעותו ומתחך ומוציא גיד עב ומולך הסכין ומתחך עד הזרוע ועד היד עד קצותיו עד שימשוך כל הגיד שאוחז משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות היד וצריך לשקוע (יא) הסכין יפה עד שיעקור אותו הגיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו וכשעה שהוא מחלק בין הכתף להגוף צריך לשקע הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה, ויעקור שרש גיד זה שזכרנו למעלה ששם השרש שלו ומוציא מצד הכתף סלמעה חוט אחד וכן לכתף השני וניטל היד ומתחך בו ומוציא ממנו

הוספת סימן כ הלכה

יכול למחל היטב הגיד כי הוא נמשכת (כ"ל כמשך) עד החזה ומש תראה כמו גומא אשר נתיכו כשקע גיד ואח"כ תקח הגיד בדרך החזה ולמעלה נגד הכבל לריך לשקוע הסכין כי אם תחלק (כ"ל יחלק) לגביה והראה כמו לדי פשוטה ין ועל זה לריבין להזהיר גם כן להמון עם כי כמה פעמים ראיתי המכשלה הזאת שיחזכר רק לחיך צאה להאמן אשר נמלח עם נמקס שאמון הלב דבק עם ושאר חלק השני עגיד בבשר לכך לריך לרקקק על זה ולחטט אחריה שגם יתקו גיד האלו (כ"ל הגידין הללו) יסור אחם עכ"ל.

(י) בין הכתף ו"ל מק"ד סימן ג' סעיף קטן א' הכתף פי' הכתף שהוא עם הכולל שקורין **בוג** ותלק לגשה שמת העליון החלק הרב (אולי כ"ל הרב) הוא הכתף והאמצעי קורין זרוע וטו שמוך להל הוא היד ולכך אחר הבעה"ע ומחיל מראש הכתף באמצעותו הוא סוף **שורפועל** נגע בחתיכות הממולגים ומשם מחיל הגיד העב לכך אחר עד הזרוע ועד היד ופי' עד הזרוע ולא עד כבלל דא"כ את"ל עד כבלל מה לי למר אחר זה וטעם היד ומתחך ט וכו' ובפ"ה דף כ"ג אור ר' אבא אר"י אחר שוחל חוטין שזיד אחרין ופיר"ש חוטין שזיד אט כעלין מן הכתף ראה והגט הלצון שנגמורא משמע גם כן שהיד והכתף הוא תרא ויכול להיות נתיכו של הבע"ה היו מתלקין **הבוג** לב' או לב' חלקים לכך האריך בלאטו וכופל ומשלש ומולך ומתחך וכו' ויתפסם נגיד העב ושאר חוטין ימשט עמו עד לסוף הגיד קלתה לכך אחר וכו' וכו' ויתפסם האשר הגידין קעבים עמו עד לבסוף ועיין בזה בדברי חמודות בפי' ל"ד עכ"ל.

(יא) ולריך לשקוע. ו"ל מק"ד סעיף קטן ב' כרעו בפרישה סעיף ל"ג ולריך לשקוע הסכין יפה פירוש יקיע בעמק בשר הזרוע והיד עכ"ל, ולתוספת ביאור בעתק מס' וצוי רטון ח"ל: **הכתף** הנקרא בוג חתך באמצעותו ומולח גיד עב ולצן ומולך הסכין ומתחך הזרוע עד קצותיו עד שימשוך ויוליח כל הגיד האוחז משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות הזרוע, ולריך לשקוע הסכין יפה עד שיעקור אותו הגיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו וכן לריך לשקוע הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה ויעקור שרש גיד זה שזכרנו למעלה שם הארש שלו, ומוליח מלד הכתף ולמעלה חוט אחד וטעל הזרוע ומתחך ט ומוליח ממנו גיד אחד שזרעת כשרת הזרוע ומתחך מלד הזרוע ומוליח ממנו גיד אחד שהוא סמוך לעלם היד עד כאן לשונו.

מטנו ניד אחד ואינו נמשך למעלה ומדתו כמדת הדי ומתוך מצד הדי ומציא משם ניד אחד שהוא סמוך לעצם הדי (טו). וכן יש לקח מן הכתף הבשר שקורין דרינו משום מיאום (ט"ז ס"ה סעיף ד').

ואחר כך מתחיל סמוך סיום הגיד שמוציא מן החזה ומקלף (יב) בידו אותו קרום שעל הכסל (טו) וכל שנגרר עמו והיינו כל החלב שתחתיו אסור וכן צריך לחתוך הבשר הלב הסמוך לשפת הכסלים ונהגו לנרור גם החלב שתחתיו וכשמקלף (יג) נראים ראשי החוטין שהם בכסל והן שלשה מימין ושנים משמאל שלשה שמימין מתחלקין לשנים שנים ושנים שמשמאל מתחלקין לשלושה שלשה נוטל ראשי הגיד בידו וממשיך ומשכוו מאליו ברוחתי חם אבל בצונן צריך לפשפש אחריו, ולחוספת ביאור נעתיק בזה דברי הו"ב וז"ל **הצלעות** אחר שהקלף הקרום שעל הכסל נראין ראשי החוטין שנכסל והן ג' בימין וב' בשמאל הנ' שבימין מתחלקין לב' ב' והב' שבשמאל מתחלקין לג' ו' וראש האחד מחובר לשדרה וראשי הצלעים נדבקים לתחת החזה כראשי הצלעות והותך סמוך משם לצלעות ונוטל ראשי הגיד בידו וממשיך ומשכוו מאליו בהיותם חמים אבל בצונן צריך לפשפש אחריו ומכל מקום נהגו לנקר ג' צלעות בכל צד, גם צריך לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים ההולכים בעקמיות לצד החזה והמה רבים ולבנים, כי המה מבשר אחוריים ומאד מאד צרכין ליהדר בשמחלקין הבהמה לשני חלקים, שיחטבו על צלע י"ב ממש, כי הבשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג שיד לחלק האחוריים (יד) [ועיין ש"ך סימן ס"ד ס"ק י' בשם ס"ב, למה"פ שם, ת"נב"י סי' ל"א חשובה מבנו בעל שיבת ציון וכו"א כלל כ"ח סי' ג' (זכר"צ)].

גם

תוספת סימן ב הלכה

(יב) ומקלף. עיין מ"ש בזה בס' ז"ש ובס' מק"ד סי' ד' ס"ק א'.
 (יג) וכשמקלף. כתב ה"ש ח"ל וכן פירש רבינו יעקב ב"ר חיים שנעקז אסורין וכו' וכו' והן חמש ג' סימין וב' משמאל ג' שבימין כל אחד מתפלל לשנים שנים וב' בשמאל כל אחד מתפלל לג' ג' וראש האחד מחובר לשדרה וראשי הצלעים נדבקים לתחת החזה כראשי הצלעות והותך ראשי הצלעות מטיין בתו הבהמה שלשנים וצריך לחטב אחריהם וכן גרסינן פ"ה וכו' וכו' וההגין לנקר מכל צד שלש צלעות ואף על פי שאין צד (כ"ל נבד) שמאל צד (כ"ל כי) אם שנים משום שהדבר מסור לכל ואין הכל מנחיתים בין ימין לשמאל עכ"ל ועיין גם מה שהצריך בענין זה בס' מק"ד סימן ה' ס"ק א' ועיין עוד מ"ש הטור וגרר ארז חלב וכו' ומקלף וכו' עכ"ל ומ"ש על זה המק"ד סימן ה' ס"ק ב'; ומ"ש עוד הטור ואח"כ מענין בשר המתכיים וכו' ומ"ש המ"ק סימן י"ז ס"ק א'.

(יד) האחוריים. וכן האויר מאוד על זה בס' מק"ד סי' ה' ס"ק א' וס"ק ב' וסיים גם ח"ל וכן האנ"ב בשאלת ומשנת חוטך בית יאדה נחלק שני בתוכה מגולה ק"ף כ"ח בזה"ל שאם לחתוך הכתלים שקורין פְּנֵינְקֵטֵן נאלכסון משום חלק האחוריים שצריך נקור וכן ללע י"ג חיה מלחוק

גם צריכין לזרז כשחוכמין חלק הפנים שלא יחטבו למטה מהטבור כי כל שלמטה מהטבור שייך לחלק אחוריים (מז).

הלב קורעו ומצניא את דמו וחוחך עוקץ הלב ואוני הלב משום שיש בהם חושן מלאים דם (המחץ סימן מ"ט). ונהגין להסיר העינינחא דורדא להשליכה ולא לאכלה (מז). וכן יש לזרז לחתוך הריאה קודם המליחה כדי לפתוח הקנקנות שבה (ט"ז ס' מ"ט ס"ק י"ג) ובעופות ראוי גם להסיר הריאה מתוך העוף קודם הדחה ומליחה ולהריחה ולמולחה בחוץ.

הצד הכבד צריכין לנקר ממנו הקרום העליון שלצד הכבד משום חלב הקרב שמונח עליו, אבל צד פנים שלצד הריאה מצד הרץ אינה צריכה נקור, אבל המנהג לנקר גם קרום זה, דלמא אתי למטעי (רמ"א ס' מ"ד סעי' י"ג).

הכבד צריכים לחתוך הגידין והקנקנות באותו צד שהמרה תלויה בה, וגם צריכין להסיר החלב שאצל המרה והדבוק באצבע הכבד שקורין דויאען כי הוא מחלב הכליות ובספר ובי"ש אחר שכתב שעריכין לחתוך הגידין והקנקנות באותו צד שהמרה תלויה בה ושעריכין להסיר החלב הדבוק כתב עוד וז"ל אותה החיכה הדבוקה כחלב הכליות כגון החיכה יזרח שיש בכבד היינו אצבע הכבד שקורין בל"א דויאען וגם ימעט מן הכבד הדבוקה שם לפי שחלב הכליות מונח באמצע בין הכבד ובין החחיכה היחרת צריך לנקר מן החלב הדבוק כי לרוב פעמים נמצא שם חלב מן הכליות וכו' עכ"ל.

והנה ידוע, שכבד אין לה היצר במליחה רק בצלייה על האש (ח) וכמפורש בש"ע סימן ע"ב.

הטחול

חוספת סימן ב הלכה

מלחתיך באלכסון נחשון גלגל יאמר הבשר (ז"ל מבשר) תללע י"ג בללע י"ג וכתב עוד על זה בס' חיי"ת ח"ל וכן המדרכי בפג"ה (כתב) בה"ל לבד חוטי דכפלא הגמטכין עד תחת המחנים ועל הללע י"ג הגיד נמשך לטחלי ונקלה האחרון ראש אחד מחובר לשדרה ע"כ אהבני רבתי ראו בכל החיות אשר הגמתי לפניכם על הבשר שבין ללע י"ג ל"ג אך ללל ולחור לעשות גדר בכל השטות ישראל וכל בעל הדראה יגזר בכל מיני גזירות עד שיסור המכשלה מ ישראל עכ"ל.

(מז) לחלק אחריים. וכן הזכיר ע"ז מאוד בס' לחי"פ בשם קובעטום הסמ"ע והעמיקו בס' נדה חזק סימן ט"ז והארץ בפירוש מק"ד שם ס"ק ט"ז יעשה"ה.

(מז) ולא לאכלה. משם מיואם כמ"ג רמ"א סימן ס"ה.

(ח) בלליה על האש. דע שמה שכתב הע"ז ב"ד סימן ס"ה ס"ק ב"ת להתיר לללח הכבד על האש כשהיא מטורכת בנייר, היא תמוה, כאשר כבר הניגש הפתח"ג שם, וכאשר באמת חלקו לדיכא על הע"ז בזה הרב מ"ה אלעזר פלעקלש בספרו תשובה מואנה ח"א סימן פ"ד והסכים עשו הרב נב"י, ואעתיק דברייהם הנה ח"ל: עוד אחת ילמדנו רבינו הגה פה מקילין וטריכין את הכבד בנייר ולתן לחמה כך ובאמת הע"ז ב"ד ס' ס"ה ס"ק ב' מקיל בה ומביא חזקה

עדמות

הטחול צריך ללקוף ממנה כל הקרום עם החלב שעליו והיינו משני הצדדים של הטחול צריך להסיר זה, וגם צריך להסיר הגידן שבחוק הטחול, והיינו נוטל ראש הגיד שבחוק הטחול ומשך אותו ונמשכן עמו שלשה גידין שבחוכו, וצריך לזדר שלא יפסיק שום חוט מהם ואם נפסק צריך לשרש אחריו (לשן הא"ע) ויש לזדר לנקר הטחול סמוך לעת הוצאתה מן הבהמה בעודה לחה, כדי שיקל המשכת אותו החוטין לבלתי יכרתו באמצען (גזית דנ"ט סימן ע"ב) ואם לא נוקרה בשעה שהיא חמה עכ"פ ישרה אותה במים, שהוא ג"כ תועלת למשיכת החוטין בנקל (נתי רסן שמומה זה למ"ט הימ"א סימן ס"ד סעיף י"ג) וקרומי הטחול וגידן הנזכרים אסורין משום חלב.

צריבין להסיר כל הקרוסין וכל החלב של הקיבה ושל בית הכוסות ושל המוסס ושל כרס מידו לענין כרס עיין בי"ד סימן ס"ד סעיף ד'.

המעיים, כראשם, והיינו מהמקום שמתחילין לצאת מן הקיבה עד כשעור אמה באורך, השומן שעליהם הוא חלב, ועל כן צריבין להסיר הקרום עם הדבוק בו בכל המשך כשעור אורך אמה הנזכר (י"ח) וכן המעיים בסופו, והוא הגקרא **כרישחא**, והיינו המעי שרועי יוצא ממנו, גם כן כשעור אורך אמה השומן שעליו הוא חלב, ועל כן צריבין להסיר גם מכנו הקרום עם הדבוק בו כשעור אורך אמה, וגם מסירין ממנו חוט ארוך שמונה עליו עם השומן שאצלו, אמנם המנהג הוה שמלבד שמוסרין כולל הנזכר משעור שחי אמות הנזכרות, מוסיפין עוד להסיר גם הקרום שעל כל המעיים מכל צדדיהם עם אותו חוט של דם מקצה אל קצה וחוחכין קצה

הוספת סימן כ הלכה

ממוחזר ללגת המוח נקרומו על האף ולענ"ד אין הכוון דומה לראיה התם כיון שעיקר הדם הוא נקרום מבי האף למידת דמא וכ"כ הבי"ח כיון שהקרום שבו הדם הוא מוכח על האף טרם מישב שייב עכ"ל הרי להדיא עיקר הטעם מאוס שמוכת הדם על האף ונקרום הדם בתולדתו אבל נהיה לדייר מפסיק מכל"ל להקל ולרעמי הקלושה הוה בנייר הוה כמו בכלי שא"מ וכו' וכו' קטן שנתלמידיו הק' אלעזר פלעקלש חנק"ק ג"ט ואגפי' יע"א עכ"ל חלחל מאוצת הרב כנ"י: מכתבך קבלתי וכו' וכו' וע"ד שטרשים הכבד בנייר ללגתה גם בזה יפה כוונת שאינו דומה לקרום הדתם הדם בתולדתו ולא כמ"ט הע"ז ביר"ד סימן ס"ה ואלוה"ל לך ראייה כאמנה דהרי מליומת עלם מועיל למוח שנקרט כפוצאד גי"ד סימן ע"א בהג"ה סעיף ג' ונדלתי אס יעשה כלי עלם הוי כלי שא"מ מאוס דכך היא הטבע בתולדתו שזו המוח נעלם עלמו אבל לא בכלי עלם אחר ה"ה הכא כורא שייב דמא מקרום אבל אס כלי אחר מפסיק כי הוי לכורכים נייר לא. וכו' וכו' הק' יחזקאל סג"ל לכדא עכ"ל.

(י"ח) הנזכר. וכתב רמ"א בסי' ס"ד שיש אומרים שאין לרד אורך אמה ממש ועלכן נבגו להקל למדד ברוח וזין מלריבין אורך אמה בלחטס.

קצה האחרון של הכרכשתא חורקין אותו ואין אוכלין אותו כלל משום מאוס (טור סי' ס"ה ורמ"א נ"ט עימן ס"ד).

עוד כתב בטור סימן ס"ה בשם בע"הע חותכין חלחולת המטונפת וכו' ופירש הד"ש שרבוונה על המעי שהרעי מחכבין בו (היינו סניא דיבי).

הכנתא יש בה הרכה חוטין קטנים מלאים דם ובשארם בקי בהם מוחח החוטין ונפשלין היטב ומוציאן הורקן (י"ט) ואחר כך מוחר בכישול (טור וז"ע סי' ע"ה). **הרגלים** חותך ראש הטלפים כדי שנשעת מליחה יזוב הדם מחובם החוצה ונהגו לחתוך בין הפרסות ולהסיר משם בשר לכן ודק הנקרא גיין. (רמ"א סי' ס"ה סעיף ד').

ב. יש לנקר הבשר חוד ג' ימים אחר שחיטת הבהמה שלא יחקשו בחובו דברים הצריכים להתנקר (כ).

ג. נזהגין מנקרי הבשר לנקר באותו סכין שחוחכין בו בשר הבהמה אף על פי שנדבק בסכין מדברים המתנקרים האסורים ואין לחוש שמא ידבק אחר כך מזהם בבשר הטעם מפני שהמנקרים נוחנים כגד על ירכיהם אשר מקנחים בו הסכין שנגע בשעת הנקור בדברים האסורים ומבל מקום נבון ללמד לקוני הבשר שישפשפו הבשר יפה במים כדי להסיר כל הדבוק בו (ז"ע סי' ס"ד סעיף י"ז).

ד. אין פורסין הבסלים על גבי הבשר בעוד שלא נצטנן חלב שעליהם מפני שהוא נמוח ונבלע בבשר, ואם נעשה כן כדיעבד מותר רק שישפשף הבשר היטב (ז"ע סימן ס"ד סעיף י"ח וי"ט).

ה. לענין נקור בשר ב"ט עיין בסימן ח"ק בש"ע אורח חיים. **גלוין** וידוע לכל בקי בהלכה, שמי שרוצה לעסוק במלאכת הנקור צריך שילמוד תחלה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם בהרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהגה, ומלבד זה צריך להתלמד עוד מלאכת הנקור עפי' מראית העין מן מומחה הבקי בנקור, למען יכנהו היטב מהות הגידן והקרומין האסורין משום חלב

תוספת סימן ב הלכה

(י"ט) וזרקין יש מן הגאונים שאסרו הכנתא נבישול ולא התיירוהו חלא לגלי כמ"ס הה"מ פרק זי"ן מה' מ"א הלכה י"ג משום וכו"כ שאר טסקים נשם יש מהגאונים. ע"ד כתב הה"מ שם ש"ס הרמב"ם השם שחוטין הדקין שהם צריך להלג הדקין כמו בית עכביש מסוככין זה בזה שהן אסורין כוונתו נ"ב לכנתא הנזכר (והרב בס' מ"ז שכתב בסימן מ' סוף סעיף י"א זה לשון דין שומן הכנתא עיין ביר"ד סימן ע"ה סעיף ג' עד כאן לשון ובסעיף י"ב העתיק להא דחטין הדקין שכתב הרמב"ם הג"ל 'מסתמא כוונת הרב ג"כ דלא והא חלה היא' עיין חק"ד סי' תי"ח ס"ק א'.

(כ) להתנקר. כ"כ רמ"א סימן ס"ד סעיף י"ח ולענין דיעבד עיין מ"ג רמ"א שם וז"ל בסימן ס"ט ס"ק נו"ן וז"ל.

חלב ומשום דם והיכן הם מונחים בחוץ נחזי ואברי הבהמה, כדי שיכול למצאם בנקל ובברור, ויסירם משם בשלמות ובדקדוק, וכמו שכתב גם הרמ"א סימן ס"ד סעי' ו"ז וסימן ס"ה סעיף ח' (כ"א), ועל כן פשיטא ופשיטא שאין כוונתנו בחבור הלכות נקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה. מהן לכדנה בלתי השלמים בעינינו בספרים אחרים, ובלתי מלמד מנקר מומחה, רק כוונתנו להישיר הדרכים לפני המעיינים, ולהאיר נתיבים לרגל היודעים,

והיטיב דעת לשון הכמים, עד עתה שיקים השם הטוב את דברו הטוב (ישעיה י"א ט') שחמלא הארץ דעה כמים לים מכמים.

חוספת   סימן כ   הלכה

(כ"א) סעיף ח'. ולא על נקור חלק האחזריים לבד כאמרו הדברים, כי אם גם על חלק הפנים, אשר עליו לבדו דבריו שנהלכות נקור שנמפרטו זה כאחרים.